

Aprendre fora de les aules, ara més que mai

L'actualitat socio-sanitària (COVID-19) i la pedagògica (aprenentatges significatius) ens reafirma que els jardins de les nostres escoles són un entorn d'aprenentatge essencial.

Els avenços científics recents en l'àmbit educatiu demostren que els alumnes aprenen fent, experimentant i emocionant-se amb allò que fan ([2020, Héctor](#)). Una pedagogia que ens porta a fer ús dels jardins, les terrasses, els espais de joc exteriors i la natura que ens envolta, entre d'altres, perquè són entorns d'aprenentatge vius, quotidians i significatius.

Hi ha aprenentatge fora de les aules

A les escoles Garbí Pere Vergés programem els diferents camins i espais d'aprenentatge perquè els alumnes creixin de manera integral per a esdevenir dones i homes del demà, d'acord amb el nostre model de ciutadà ideal.

Per aconseguir-ho duem a terme projectes i activitats de centre. Els projectes incorporen una metodologia pròpia que s'ajusta als principis psicopedagògics de l'aprenentatge i al moment evolutiu dels alumnes. Distingim dins dels projectes diferents temps de treball: el temps de treball global (TG) i l'específic (TE). El TG és realitza a partir de projectes que integren les diferents àrees de coneixement, presenta els coneixements als alumnes a través de reptes significatius, complexos i amb un component social, els quals hauran de resoldre seguint el mètode científic. En canvi, el TE ens permet exercitar, aplicar altres contextos o sistematitzar aquells continguts que s'han presentat de manera funcional i significativa en el temps de treball global. És el temps en què el mestre pot incidir de manera més personalitzada en el progrés i acompanyament de cada alumne.

De manera paral·lela als projectes apareixen integrades les diferents activitats de centre que formen part de la nostra tradició pedagògica i són essencials per a l'assoliment de les finalitats educatives que ens defineixen. Es tracta d'activitats singulars que tenen lloc **fora de les aules** i que complementen tot l'engranatge del nostre projecte educatiu. Segueixen la idea que l'alumne és el centre de

l'aprenentatge, el principal protagonista, i s'assenten en una metodologia basada en fomentar la socialització, el treball en equip, la cooperació i l'autonomia, així com l'estima i la cura de l'entorn natural. A més de contribuir directament en les finalitats educatives són especialment significatives per als alumnes i les viuen amb molta il·lusió i emoció. En són exemples la Presentació de Càrrecs (acte principal de la Vida Social); la Cursa de Colors (màxim exponent de l'activitat física lúdico-competitiva); els concerts, les danses i les obres teatrals, o bé, el Dibuix Ràpid (activitat de talent gràfico-plàstic), entre moltes d'altres que apareixen en diferents moments al llarg del curs i són adaptades a cada etapa escolar.

La tasca de l'Escola en aquest aspecte és, per tant, generar espais fora de les aules que afavoreixin un context d'aprenentatge basat en l'acció, l'experimentació i el contacte amb el món que ens envolta. Aquesta manera d'entendre i viure l'educació és una influència clara del projecte educatiu de l'antiga Escola del Mar, de la qual Pere Vergés fou el primer director (1922) abans de fundar les escoles Garbí Pere Vergés (1965).

A les nostres escoles seguim aquest llegat ideològic i pedagògic i l'actualitzem constantment per adaptar-nos als objectius educatius que ens demana la societat de cada moment. Avui podem afirmar que ens trobem davant d'un gran repte social i educatiu: afrontar el curs més incert, estrany i complex que recordem.

La pandèmia (COVID19) ens ha obligat a fer canvis, a incidir més en alguns aspectes que en d'altres. Sens dubte, el principal objectiu és la salut i el benestar, per això, enguany fem encara més èmfasi del que ja fèiem a educar en la cura i la higiene d'un mateix, així com promoure una alimentació saludable i un estil de vida actiu, responsable i ètic. Donar prioritat a aquestes competències tan essencials ens porta a fer un paral·lelisme entre el moment en què vivim ara i el que hi havia en ple moviment de la Renovació Pedagògica, quan es va crear l'Escola del Mar, en què les malalties respiratòries eren també un problema social. Fora de les aules, a la sorra i davant del mar, duïen a terme projectes i activitats de llengua, matemàtiques i ciències; esports i educació física; arts, música i espectacles; socialització i joc lliure; moments de descans, desconexió i aprenentatge.

Ara, un segle després, davant d'aquesta situació socio-sanitària tan insòlita en què vivim, l'Escola ha de respondre de la mateixa manera. Tenim el repte d'educar enmig d'una pandèmia i, més que mai, una de les opcions millors per fer-ho és aprofitar els jardins i els espais exteriors de les nostres escoles.

Fer l'activitat docent fora de l'aula, en els entorns excepcionals que ens ofereixen els jardins de les nostres escoles, és un mètode que sempre ens ha caracteritzat perquè els treballs que necessiten observació, experimentació i interacció amb la naturalesa ens conviden a sortir de les classes per complementar els aprenentatges i fer-los així més vivencials.

Amb el propòsit de convertir els jardins i els espais exteriors de l'escola en ambients d'aprenentatge, vam engegar un projecte anomenat "*Jocs i Jardins*". Aquesta proposta neix tant de la demanda dels propis alumnes com des de l'equip docent per tal de portar a terme els aspectes de millora que es veuen necessaris. En l'elaboració d'aquest projecte hem tingut en compte que els parcs amb estructures fixes acaben fent-se avorrits i afavoreixen la competitivitat entre companys, cosa que ja abans del segle passat se sabia.

Si els alumnes disposen d'espais de natura, amb múltiples opcions de joc i de materials manipulables que puguin transformar i compartir, realitzen activitats més creatives, de cooperació i se'ls poden plantejar reptes que resoldran ells

mateixos, des de qualsevol àmbit del coneixement. Decidiran anar al jardí per comprovar mitjançant l'observació quines fulles cauen i quines no, ara que som a la tardor; aniran al camp d'esports per calcular l'àrea, el perímetre i la base de les figures geomètriques reals que expliquen els reglaments dels principals esports; o potser, també aniran al jardí per experimentar amb la sorra, l'aigua, la vegetació o qualsevol altre element que els ofereixi aquest espai natural.

Sortir de les aules per aprendre és una estratègia d'aprenentatge que el neurocientífic [Francisco Mora](#) argumenta de la manera següent: “El contacte directe amb el món físic és absolutament essencial perquè s'encenen els codis genètics i, amb ell, la maquinària de l'aprenentatge. Aprens aprenent”. Per tant, tot l'aprenentatge del món sensorial i motor del nen, especialment en els primers anys, s'ha d'extreure més de la realitat i menys de fotografies, vídeos o llibres de text.

Quan a les nostres escoles busquem aprenentatges fora de les aules sabem que el més important és motivar-los i estimular-los a fer servir el medi, és a dir, a descobrir que allò que tenen més a prop és el que els permet aprendre.

Aprendre a través de l'experimentació i en contacte amb l'entorn natural influeix, segons [David Bueno](#), en la visió que l'alumne té del món, de la societat i del per a què serveix l'escola.

En aquest context el paper del docent és el de facilitador. És el responsable de preparar l'espai, consensuar les normes de funcionament, proporcionar els materials i posar-los a l'abast dels alumnes i sobre tot observar. A més, haurà de vigilar que no hi hagi cap accident i haurà de tenir una actitud activa per si ha de facilitar algun estímul o *feedback*, però no haurà de portar el control de l'activitat amb consignes tancades perquè el més important és deixar-los que lliurement explorin, investiguin, experimentin i facin les seves pròpies conclusions.

El curs 2020-21 serà el curs COVID, així el recordarem, però també perquè ens haurà permès de canviar algunes coses en la nostra metodologia d'ensenyament. Com sempre passa davant d'un canvi, hi haurà coses que es deixaran de fer i d'altres de noves que es començaran a posar en pràctica. En general, som una societat esquerrpa als canvis, però l'experiència ens demostra que sovint, gràcies

a determinades necessitats, descobrim camins nous que ens poden portar grans avenços i il·lusions.

Sortim de les aules per aprendre!

Publicat: 16 de octubre de 2020